

INFORMATOR

NSPRV-CPTE

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 7 • AVGUST-SEPTEMBAR 2013 • BROJ 75-76

КОВАЧ: НИ ОБРАДОВИЋУ ГОРЕ, НИ ПРОСВЕТИ БОЉЕ

Мада је из године у годину у школама све мање ђака, све је више запослених. Али немогуће је да су због мањег броја ученика вишкови само међу наставницима, којима се смањује норма, мада је сваки трећи запослени наставни радник, упозорио је Здравко М. Ковач, генерални секретар Независног синдиката просветних радника Војводине.

„Просветни број одавно је претоварен, а нико није избацио ни један цак баласта, тако да брод све више тоне и прети да повуче све на дно. Решење је рационалан и на дуг рок одржив систем у коме је избалансиран однос између броја школа, броја запослених и, наравно, ученика“ – каже Ковач за „Дневник“.

По његовим речима, услови за стварање оваквог система је нова мрежа школа, које, опет, не може бити без решавања питања децентрализације, финансирања и својине

над школским објектима. Јер, каже Ковач, није поента да локалне самоуправе доносе мрежу основних школа, а да новац обезбеђује држава, па је интерес локалних моћника да у животу остану све школе, чак и онда када за то не постоје ни најминималнији разлози, ни услови.

„Уколико не створимо овакав систем, сви наставници ће временом имати само парче нормe, а сви запослени у просвети минималац. У свему томе ништа неће помоћи ни насилно пензионисање дела просветара. Напротив, на тај начин биће „скупља дара, него мера“, јер се и плате и делом пензије финансирају из државног буџета, а одлазак људи са једним условом и довођење на њихова радна места других неће смањити број оних на државним јаслама, него повећати. Истовремено, у одређеним школа-

ма квалитет наставе биће погоршан, јер, рецимо, кадрова попут математичара нема на тржишту“, објашњава Ковач.

(Насиљавак шекстиа на 4. страни)

ОБРАДОВИЋ: ЈЕДИНО ДАЧИЋ ЗНА ЗАШТО ИДЕМ

Одлазећи министар просвете Жарко Обрадовић каже да није смењен, него је поднео оставку, коју је његов партијски лидер и премијер Ивица Дачић одмах прихватио. У свом првом обраћању јавности после сазнања да одлази из Владе Србије и истовремено опроштајном интервјуу као министар просвете, Обрадовић сумира своје министарске резултате у

протеклих пет и по година, тврди да је био главна мета у исконструисаној афери око мале матуре, говори о изостанку озбиљније подршке СПС због тих политичких напада, као и зашто јавност често мисли да је стање у просвети – лоше, али и наводи да само Дачић зна праве разлоге његовог одласка из владе.

(Насиљавак шекстиа на 6. и 7. страни)

ЗАВРШЕНА РЕКОНСТРУКЦИЈА ВЛАДЕ Доктор лечи просвету

Нови министар просвете Томислав Јовановић професор је физиолозије на Медицинском факултету у Београду и дугогодишњи продекан за последипломску наставу на том факултету. Раније је био управник Института за медицинску физиологију и проректор Универзитета у Приштини. Рођен је августа 1951. у Трбуњу (Топлица), медицину је дипломирао 1975. године, а докторирао 1983. године. Био је на специјализацијама из медицине спорта, балнеоклиматологије, хипербаричне медицине, клиничке физиологије. Предавач је осим у Београду био још у Приштини, Новом Саду, Крагујевцу и Фочи, а једно време био је и национални координатор за хипербаричну медицину. Од марта 2013. председник је програмског савета Академије

за континуирану медицинску едукацију. Аутор је или коаутор више од 300 научних радова, публикованих и у водећим интернационалним часописима. Такође, аутор је или коаутор осам монографија, три уџбеника за редовну и четири за последипломску наставу.

„Посао који треба да преузем велики је и изузетно одговоран. Убеђен сам да у Министарству просвете, науке и технолошког развоја постоје квалитетни кадрови, који су вољни да се, заједно са мном, ухвате у коштац са новим изазовима. Нисам човек који почиње испочетка, већ ћу наставити тамо где је неко пре мене стао, трудећи се да радим најбоље могуће“ каже Јовановић.

(Насиљавак шекстиа на 8. страни)

У овом броју можете још читати:

УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА.....	стр. 2
НАЈВИШЕ ЧЕТИРИ РАДНЕ СУБОТЕ.....	стр. 3
ШКОЛСКА ГОДИНА ИПАК НА ВРЕМЕ	стр. 3
ВИШКОВИ ЗБРИНУТИ, ПРОБЛЕМИ ОСТАЛИ	стр. 5
ОБРАДОВИЋ ПРОРЕКТОР УНИВЕРЗИТЕТА МЕГАТРЕНД.....	стр. 7
ЋАТЕ ПОДИЖУ ПРОСЕК ПЛАТЕ.....	стр. 9
ПЛАТЕ БЕЗ ПРОМЕНА И УГЛАВНОМ ЛОШЕ	стр. 10
ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА ЗА ЛИЦЕНЦУ	стр. 11
ПРОПИСИ У ОШ ЗА УЧЕНИКЕ ОМЕТЕНЕ У РАЗВОЈУ	стр. 11
УПИС УЧЕНИКА У РЕДОВНУ ШКОЛУ АКО ЈЕ ИШАО СПЕЦИЈАЛНУ.....	стр. 11
ХОЛАНЂАНИ НАЈЗАДОВОЉНИЈИ РАДНИЦИ НА СВЕТУ	стр. 12
СВИ ПАЛИ НА ПРИЈЕМНОМ ЗА ФАКУЛТЕТ	стр. 12

SOMBORSKE UČITELJSKE ŠKOLE IZMEĐU PRVOG I DRUGOG SVETSKOG RATA III

Učiteljske škole do podržavljenja (nastavak teksta iz prethodnog broja)

Jedan broj učenika je u toku 1919. godine prešao iz III u IV, dok su drugi završili ranije III i to ne samo u Somboru već u Pakracu, Negotinu i Baji.

U školskoj 1919/20. godini učenici svih razreda imali su iste predmete kao i prethodne godine. U prvi razred Muške učiteljske škole bila su upisana 24 učenika, u drugi razred 25 (sa privatnim), u treći razred 13, i u četvrti razred 24 učenika. Svi učenici su završili odgovarajuće razrede.

Na završni ispit u školskoj 1919/20. godini, odnosno juna 1920. godine, izašla su 24 učenika i svi su položili. Na završnom ispitu učenici su polagali pismeni iz srpskog jezika i pedagogike, i usmeni iz veronauke, srpskog jezika, pedagogike (sa somatologijom i psihologijom), istorije pedagogije, istorije Srba, didaktike i metodike, ustava SHS, narodnoškolskog uređenja, zemljopisa SHS i praktičnog rada.

Godine 1919/20. u prvi razred Ženske učiteljske škole upisano je 14 učenika.

Razred je završilo 13. Učenice su bile ocenjene iz sledećih predmeta: veronauka, pedagogika, srpski jezik i književnost, nemački jezik, opšti zemljopis, opšta istorija, matematika, prirodopis i hemija, privreda (kućanstvo), ručni rad, crkveno pevanje, pevanje i sviranje, lepo pisanje, crtanje i gimnastika.

U drugi razred upisane su 23 učenice, od kojih je 19 položilo razred. Učenice drugog razreda imale su sledeće predmete: veronauka, pedagogika, srpski jezik i književnost, crkvenoslovenski jezik, nemački jezik, opšti zemljopis, opšta istorija, matematika, prirodopis i hemija, privreda (kućanstvo), ručni rad, crkveno pevanje, pevanje i sviranje, crtanje i gimnastika.

U treći razred upisano je 36, a razred je položilo 35 učenika. Predmeti su bili: veronauka, didaktika i metodika, školsko uređenje, praktičan rad u Vežbaonici, srpski jezik i književnost, crkvenoslovenski jezik, nemački jezik, zemljopis Kraljevine SHS, istorija SHS, matematika, prirodopis i hemija, fizika, nauka o privredi (kućanstvo), crkveno pevanje, pevanje i sviranje, crtanje, gimnastika i ručni rad.

Godine 1919/20. veliki broj učenika vanredno je polagao ispite. Takvih je u I razredu bilo 28, u drugom 27, a u trećem 7 učenika. Juna meseca školske 1919/20. na završni ispit izašle su 22 učenice i sve su položile. Učenice su na završnom ispitu polagale veronauku, pedagogiku, didaktiku i metodiku, nauku o narodnoškolskom uređenju, praktičan rad, srpski jezik i književnost i istoriju SHS.

Podržavljenje učiteljskih škola

Za dalji razvoj učiteljskih škola prekretnica je bila 1920. godina. Avgusta meseca 1920. godine sve veroispovedne škole postale su državne, odnosno tada se prosvetni zakon koji je važio za Srbiju proteže i na Banat, Bačku i Baranju. Otada će se učiteljske škole u Somboru zvati Državna muška učiteljska škola i Državna ženska učiteljska škola. Prelazak sa veroispovednih na državne škole nije prešao bez trzavica i poteškoća. Postavilo se pitanje primopredaje škola, njihovih zgrada i ostale imovine kao i daljeg rada raznih školskih zaklada. Jasno je da se iza ovih i drugih pitanja krije težnja crkve da zadrži svoj veliki uticaj na vaspitanje i obrazovanje budućih učitelja. Upravni odbor pravoslavne crkvene opštine u Somboru je raspravljao o odnosu Učiteljske škole i crkve 6. oktobra 1920. godine. Tada je, uz ograđivanje, Pravoslavna crkvena opština, na zahtev Državne muške učiteljske škole, odlučila da zgradu u kojoj se nalazila ta škola da besplatno na upotrebu, ali samo za školsku 1920/21. godinu, uz napomenu da svi troškovi održavanja padaju na teret države. Pravoslavna crkvena opština je nešto ranije istih godina sve svoje zgrade sa inventarom podržavljenih škola predala političkoj opštini, čak je 1. septembra 1920. godine zatvorila i svoje veroispovedno zabavište.

Školovanje u Državnoj ženskoj i Državnoj muškoj učiteljskoj školi do godine 1928/28. traje četiri godine. Od te školske godine školovanje će trajati pet godina.

Od podržavljenja učiteljskih škola, tj. od školske 1920/21. nastavni planovi i programi omogućavaju učenicima da steknu opšte obrazovanje (za tu vrstu škola može se reći da je to i stručno obrazovanje) i, uslovno rečeno, uže stručno obrazovanje.

U prvom razredu Muške učiteljske škole izučavani su sledeći predmeti: veronauka, srpski jezik, strani jezik (nemački ili francuski), opšta istorija, ze-

mljopis, jestastvenica, matematika, privreda, lepo pisanje, crkveno pevanje, notno pevanje i sviranje, crtanje, ručni rad i gimnastika, a školske 1926/27. uvodi se i hemija.

U drugom razredu su bili predmeti: veronauka, srpski jezik, nemački jezik, opšta istorija, zemljopis, privreda, hemija, matematika, psihologija, crkveno pevanje, pevanje i sviranje, crtanje i ručni rad. Od školske 1921/22. dodate su higijena i gimnastika. U školskoj 1926/27. ukinuto je crkveno pevanje, a od školske 1928/29. uvode se fizika i mineralogija sa osnovama geologije, a izostavlja privreda.

Učenici trećeg razreda su izučavali sledeće predmete: veronauka, srpski jezik, strani jezik, opšta istorija, istorija SHS, zemljopis, fizika, matematika, pedagogika, privreda, crtanje, crkveno pevanje, pevanje i sviranje, ručni rad i gimnastika. Međutim, već u školskoj 1921/22. godini u trećem razredu je izostavljena istorija SHS, a pojavljuje se logika. Od školske 1926/27. ponovo se javlja istorija SHS, a u 1927/28. nema crkvenog pevanja. U školskoj 1928/29. za učenike trećeg razreda uvodi se metodika sa školskim radom a izostavljena je logika.

Učenici četvrtog razreda od školske 1920/21. imali su sledeće predmete: poznavanje građanskih prava i dužnosti, srpski jezik, istorija SHS, strani jezik (nemački ili francuski), matematika, metodika sa školskim radom, istorija pedagogije, crkveno pevanje, notno pevanje i sviranje i gimnastika. Od školske 1923/24. uvodi se u četvrtom razredu i školska administracija, a od 1926/27. i veronauka, ali zato nema gimnastike. Od školske 1927/28. uvodi se i higijena.

Uspeh je ocenjivan od 1 (negativan) do 5 (odličan), a vladanje kao i odnos učenika prema radu, odnosno njihova vrednoća, takođe su bili ocenjivani.

U Državnoj ženskoj učiteljskoj školi izučavani su sledeći predmeti:

Prvi razred: veronauka, srpski jezik, strani jezik (nemački ili francuski), opšta istorija, zemljopis, biologija (zoologija i botanika), matematika, crtanje, pisanje, crkveno pevanje, notno pevanje i sviranje, ženski ručni rad i gimnastika. Od 1926/27. uvodi se hemija, a u programu nema crkvenog pevanja.

Drugi razred: veronauka, srpski jezik, strani jezik (nemački ili francuski), opšta istorija, hemija, matematika, biologija, higijena, psihologija, crtanje, gimnastika, pevanje i sviranje, ručni rad, crkveno pevanje, a psihologija se od školske 1926/27. ne izučava u drugom razredu.

Treći razred: veronauka, srpskohrvatski jezik, strani jezik (nemački ili francuski) opšta istorija, zemljopis, higijena, fizika, hemija, matematika, logika, pedagogija, crtanje, crkveno pevanje, pevanje i sviranje, ručni rad i gimnastika. Od 1921/22. učenici u trećem razredu ne izučavaju zemljopis, a pedagogiji se dodaje i istorija pedagogije.

Četvrti razred: poznavanje građanskih prava i dužnosti, srpski jezik, strani jezik (nemački ili italijanski), istorija SHS, higijena, fizika, matematika, metodika sa školskim radom, istorija pedagogije, crkveno pevanje, pevanje i sviranje i gimnastika. Od 1925/26. godine uvodi se i administracija a nešto kasnije i veronauka.

Radi ostvarivanja programa, i Ženska i Muška učiteljska škola imale su svoje vežbaonice. Vežbaonice su bile pod nadzorom uprava škola. Vežbaonica Ženske učiteljske škole u prvoj deceniji države SHS bila je smeštena u zgradi Centralne ženske osnovne škole, a Muške u nekadašnjoj zgradi Muške učiteljske škole. U vežbaonicama su početkom dvadesetih godina, osim odeljenja na srpskohrvatskom jeziku, bila odeljenja na mađarskom i nemačkom jeziku. Školske 1922/23. vežbaonica Ženske učiteljske škole imala je šest odeljenja na srpskohrvatskom jeziku, dva odeljenja na mađarskom i jedno odeljenje na nemačkom nastavnom jeziku. Od školske 1923/24. u vežbaonicama je bilo po pet odeljenja, odnosno po jedno odeljenje od prvog do četvrtog razreda, i jedno kombinovano odeljenje (I – IV) na srpskohrvatskom nastavnom jeziku.

Metodika i školski rad su se izučavali u IV razredu, odnosno učenici četvrtog razreda su u toku godine imali pedagošku praksu (hospitovali su i držali predavanja). Nedeljni broj časova praktičnog rada kretao se između 8 i 10 i nastojalo se da svaki učenik četvrtog razreda održi po jedno predavanje iz predmeta koji su bili zastupljeni u osnovnoj školi. Međutim, i učenici trećeg razreda učiteljskih škola hospitovali su dva puta nedeljno u vežbaonici, odnosno prisustvovali su sa po dva časa nedeljno predavanjima učitelja u vežbaonicama.

НАСТАВА ПОЧЕЛА 2. СЕПТЕМБРА

Највише четири радне суботе

Нова школска година, по календару Покрајинског секретаријата за образовање, у Војводини је ове године почела у понедељак, 2. септембра, а завршиће се за матуранте гимназија 23. маја, за „мале матуранте“ и оне у трогодишњим и четворогодишњим смеровима средњих стручних школа 30. маја, за остале основце 13. јуна, док ће се остали средњошколци распустити 20. јуна.

У међувремену, ђаци ће се од часова одмарати на зимском распусту од 24. децембра до 14. јануара и на пролећном – од 17. до 24. априла.

Ове школске године ђаци ће бити заузети и у суботу 7. или 14. септембра у првом полугодишту, и 24. или 31. маја у другом полугодишту, када ће школе организовати активности из изборних предмета, спортске или из екологије и заштите животне средине, те културно-уметничке активности.

У суботу, 1. фебруара, и среду, 12. марта, такође ће бити у школама, и то на часовима по распореду за понедељак, да би били одржани предвиђени часови из свих наставних предмета. Свака школа може утврдити у свом годишњем плану рада и највише четири наставне суботе.

Ђаци у школе неће ићи на Дан примирја у Првом светском рату – 11. новембра, на Светог Саву – 27. јануара, 17. фебруара, који је нерадан због прославе Дана државности, и 1. и 2. маја, када се слави Празник рада.

Осим тога, ученици и запослени у школи имају право да не похајају наставу, односно да не раде, у дане верских празника, и то православни и на први дан крсне славе, припадници исламске заједнице 15. октобра, на први дан Курбанског Бајрама, а јеврејске заједнице – 14. септембра, на први дан Јом Кипура, и 15. априла, на Пасху.

Одлукама националних савета мањина утврђени су и њихови празници. Припадници мађарске заједнице не морају доћи у школу 23. октобра, на Дан почетка револуције и ослободилачке борбе 1956. године, и 15. марта, на Дан револуције и ослободилачке борбе 1848/49.

За бошњачку заједницу то су 20. новембар, Дан ЗАВНОС-а, и 11. мај, Дан заставе. За Буњевце ненаставни могу бити и 25. новембар, Дан када је 1918. године у Новом Саду одржана Велика Народна скупштина Срба, Буњеваца и осталих Словена, 2. фебруар, Дан великог прела, и 23. фебруар, Дан избора првог Националног савета.

Ненаставни дани за хрватску заједницу су 16. октобар, дан рођења бана Јосипа Јелачића, 19. децембар, дан оснивања Хрватског националног вијећа, и 19. март, благодан Светог Јосипа, за румунску заједницу 4. септембар, празник Велике госпојине, 1. децембар, Национални празник Румуније, 7. децембар, Дан националног савета и 15. јануар, датум рођења песника Михаја Еминескуа, за русинску заједницу може бити и 17. јануар, Дан Русина, за украјинску заједницу 14. октобар, Дан украјинских хероја и 17. мај, Дан украјинске заједнице у Србији, за македонску заједницу 8. септембар, Дан државности Републике Македоније, 11. октобар, Дан борца и 16. децембар, Дан Националног савета, за немачку заједницу 15. децембар, Дан оснивања националног савета, за ромску заједницу 14. јануар, Василица, трећи петак у марту, Бибија, 8. април, Међународни дан Рома и 6. мај, Ђурђевдан, за бугарску заједницу 1. новембар, Дан народних будитеља, 3. март, Дан ослобођења од турског ropства и 24. мај, Дан Кирила и Методија, за чешку заједницу 28. септембар, Дан Чеха (Св. Вацлав), 4. октобар, Дан чешког језика, 4. фебруар, Дан чешке књижевности, 28. март, Дан образовања и 16. мај, Дан националног савета.

ШКОЛСКА ГОДИНА ИПАК ПОЧЕЛА НА ВРЕМЕ

Одлука о штрајку на чекању

Председништво Синдиката радника у просвети Србије још је 20. маја усвојило Одлуку о штрајку чланова овог Синдиката у случају да Влада Републике Србије, односно ресорна министарства не удовоље захтеву Синдиката да се отпочну преговори око измене Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у просвети, те да се закључи Протокол о динамичи по којој ће Влада Републике Србије, односно Министарство просвете, науке и технолошког развоја плате у основним и средњим школама и домовима ученика довести на однос 1:3, односно 1:5 у универзитетском образовању за најједноставнији рад (спремачица), према носиоцима делатности (професори, наставници,...). Подсећамо да је у овом тренутку однос између плата ове две категорије запослених повремено мањи и од 1:2.

У међувремену, сада већ бивши, министар Жарко Обрадовић је формирао Комисију која треба припремити Предлог измене и допуне Уредбе, а нарочито у њу уградити онај део новостечених звања које садашња Уредба не препознаје, с обзиром да већ у просвети увелико раде и боловци и тренутно је споран начин њиховог плаћања, пошто њихових звања нема у Уредби. Осим тога, раније су сви синдикати са Министарством просвете постигли споразум о члану 3. поменуте Уредбе, којом се дефинише увећање основног коефицијента, а по основу послова руковођења школе (директори школа са више одељења били би вредновани кроз већи проценат од директора школа са мањим бројем одељења, за разлику од сад кад сви имају исти проценат), за одељенско старешинство, рад у комбинованим одељењима, запосленима у школи за децу ометену у развоју, наставницима, васпитачима и стручним сарадницима, директорима, помоћницима директора, секретарима и шефовима рачуноводстава за специјализације, магистратуру и/или стечени докторат, као и за стечена звања у програму стручног усавршавања наставника.

Осим тога, свима је познато да је тренутно Влада пред реконструкцијом и да је министар Жарко Обрадовић поднео оставку, те да ћемо у наредној недељи највероватније добити новог министра/ку просвете и да је добра пракса у земљама које негују социјални дијалог стање социјалног мира у првих 100 дана нове владе, односно нових министара.

Из тих разлога, ценећи да је делом удовољено захтевима СрпС-а и да су отпочели преговори око измене Уредбе о коефицијентима, те да се у Комисији за израду Предлога Уредбе налази и представник СрпС-а и да постоје чврста уверавања из Министарства просвете која нам је јуче потврдио и помоћник министра др Зоран Костић да се Министарство слаже са предлогом свих синдиката да се у року од 3 године плате врате на однос 1:3, а да при том запослени на најједноставнијим пословима имају коефицијент довољан да им гарантује бар минималац. Остаје да се види шта ће на све то да кажу финансије, односно нови министар финансија који је најавио додатно „стежање каиша“ и низ непопуларних мера у српским финансијама. Из тог разлога СрпС ће г-дину Лазару Крстићу, сада већ извесно новом министру финансија упутити захтев за састанком на коме ће поновити своје познате ставове када је у питању Уредба о коефицијентима и ставове везане за, по нама спорни, члан 144. „Крвог“ закона који је најурно неколико хиљада просветара у пензију и против њихове воље и тиме додатно оптеретио српски буџет, о чему смо више пута образложено писали. О томе колико је повређено право ових људи начином на који су насилно и мимо своје воље пензионисани, нећемо овај пут.

„С обзиром на све напред речено, јасно је да ће чланови овог Синдиката 2. септембра бити на својим радним местима и да ће, бар што се тиче наших чланова и школа у којима наш Синдикат има чланство, настава почети редовно, како је и планирано школским календаром. Стога користимо прилику да ученицима, а нарочито првацима, честитамо успешан полазак у школу и успешну школску годину, као што исто добре жеље упућујемо њиховим наставницима и другим запосленим у школама и, наравно, њиховим родитељима, а за штрајк увек има времена уколико за то има и правог разлога“ каже се у саопштењу које је јавности и члановима Синдиката уочи почетка нове школске године упутио проф. Хаџи Здравко М. Ковач, генерални секретар НСПРВ.

NI OBRADOVIĆU GORE, NI PROSVETI BOLJE*

Izgleda da više nije aktuelna ona čuvena Pašićeva „Spasa nam nema, propasti nećemo“, već „Propali smo, ali spasa ima“. Ali pre toga moramo naći pravu dijagnozu, odrediti pravu terapiju i pridržavati je se da bismo ozdravili

(Nastavak sa str. 1)

Dnevnik (Danica Devečerski): „Nova školska godina počinje u senci skandala s „malom maturom“, kojim je ovaj ispit potpuno obesmišljen, jer bodovi s njega ničim nisu služili, kao i plan upisa u srednju školu, jer su se svi „vukovci“ upisali gde su hteli, bez obzira na Konkursom raspisan broj mesta. Ministar je otišao, da li je sa njim otišao i problem?“

Hadži Zdravko M. Kovač: Kamo puste sreće da je ovo jedini ili, daž Bože, poslednji skandal u delatnosti od posebnog društvenog interesa. Nažalost, izvesno je da će se niz loših stvari u prosveti nastaviti, a što se tiče konkretne afere zvane „mala matura“, slobodno je možemo zvati i velika bruka, posledice će biti dalekosežnije, jer je upisom na način kako je obavljen poremećena ionako vidljiva neravnoteža između tzv. atraktivnih i onih nepopularnih škola i zanimanja, koja neminovno dovodi do toga da će na jednoj strani škole i njihova odeljenja biti prebukirane, a na drugoj strani skamije će ostati prazne. Naravno, stvar se mogla i spasiti da se nakon krađe testova ponovo organizovala „mala matura“ i stvar dovela u zakonski okvir.

Naravno, da bi se to desilo i da je „mala matura“ sprovedena na zakonit način, jer je ponuda malim maturantima bila mnogo veća od potencijalnih kandidata, pa bi i u tom slučaju neatraktivne škole bile poluprazne. Ovakvo su i bukvalno prazne. Bilo bi interesantno videti školski put vukovaca i da li je iza Vukove diplome i znanje, pošto je praksa pokazala da ni vukovci, a ni učenici generacija ne postižu očekivane rezultate. Što znači da je iza naduvanog uspeha ovih učenika prikriven nerad naših kolega i drugi javlašluci u prosveti (nestručno zastupljena nastava, neadekvatni nastavni planovi i programi, bežanje sa časova, nizak kriterijum ocenjivanja i sl.) i koji misle da će dobrim ocenama sve to zataškati. To što je, pod uticajem bulevar-ske štampe i javnosti, ministar bio prisiljen da podnese ostavku neće rešiti ni jedan od gorućih problema, jer verovatno on ne bi ni otišao da to nije bila politička odluka. Dakle, niti će njemu (Obradoviću) biti gore, a niti će nama (prosveti) biti bolje.

Dnevnik: „U novoj školskoj godini praktično počinje i primena novih zakonskih rešenja u školama. Koje su najvažnije promene i koliko su one suštinske, a koliko forma iza koje se u učionicama ništa neće promeniti?“

Kovač: Tačno je da je Ministarstvo rekonstruisalo „krovni“ zakon i to po treći put u kratkom periodu, kao i da je na redu čak i četvrta izmena (u nepunih 8 godina) Zakona o univerzitetском obrazovanju, kao i da je donet set školskih zakona koji su nedostajali, poput onih o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, predškolskom vaspitanju i obrazovanju, srednjem obrazovanju i vaspitanju, učeničkom i studentskom standardu i obrazovanju odraslih, koji su čekali više od dve decenije da se pojave u prosvetnoj javnosti. Uz ostale zakone koji su ili gotovi ili u pripremi, kao oni o udžbenicima i prosvetnoj inspekciji, moglo bi se zaključiti da je stvoren dobar okvir da se reforma obrazovanja konačno dovede do kraja. Nažalost, ne očekujemo ništa veliko ni od ovih zakona, jer je kod nas odomaćena praksa da se zakoni zaobilaze ili da se traže „rupe“ u zakonima. Iako smo podržali novine u zakonima, jer ko bi bio protiv toga da deca imaju besplatan obrok, besplatno i osnovno i srednje obrazovanje, da ih je u odeljenjima manje od 25, da imaju besplatan prevoz, da imaju opremljene učionice, da imaju vodu i toalete... jasno je da će sve to ostati više-manje „mrtvo slovo na papiru“, jer bez većeg izdvajanja iz bruto društvenog proizvoda za obrazovanje i činjenice da trenutno 95% prosvetnog budžeta ide na, ionako male i bedne, plate, jasno je da nema sredstava da se ono uneto u Zakon, a ustvari prepisano iz Strategije razvoja obrazovanja i realizuje. Očekivanja da će ionako osiromašene lokalne samouprave ili finansijski propali roditelji pomoći finansijski te projekte su iluzorna, jer ni jedne, ni druge „nema kera za šta da ugrize“.

Dnevnik: Među skandalima koji su potresali našu prosvetu je i sve više blokiranih računa škola, koji su nedavno doveli i do licitacije školske imovine u jednoj školi jer novac za dug niko od finansijera nije obezbedio. Da li je rešenje u finansiranju po učeniku koje je najavljeno za narednu kalendarsku godinu?“

Kovač: Ja bih ovom skandalu dodao i onaj koji se tiče odnosa državnog budžeta prema pravima prosvetara zaposlenih u školama u severnoj pokrajini, kao i problem sa plaćanjem sudskih i drugih troškova po pravosnažnim sudskim presudama koji su zakonska obaveza republičke kase i koji su personifikacija odnosa centralne i srednje vlasti u kojoj centralna vlast ne poštuje svoje obaveze prema kućama znanja u Vojvodini i zaposlenima u tim školama. Ono što posebno iritira je odnos prema novim vojvođanskim penzionerima koji takođe zbog pomenutog odnosa nisu u mogućnosti da ostvare pravo na otpremninu prilikom odlaska u penziju, iako je zakonom utvrđena obaveza da im otpremnina bude isplaćena u roku od 30 dana i koji čekaju i po 18 meseci da im ova prinadležnost bude isplaćena. Najgore je što su se i do sada ovi problemi rešavali na osnovu nekih nagodbi pokrajinskog sekretarijata i resornog ministarstva, a ne neposrednom primenom važećih zakona.

Što se tiče finansiranja po učeniku, ono je zakonska obaveza od školske 2014/15. godine, ali je jasno da će zakon „ići šumom“, a praksa „drumom“, jer je nemoguće u ovako kratkom roku uraditi sve predradnje da bi se primenilo finansiranje per capita i da će i dalje biti primenjivano tzv. linearno finansiranje. U slučaju kada bi se i primenila formula finansiranja po glavi učenika, jasno je da bi neke škole „obrale bostan“, jer je srpski obrazovni sistem asimetričan – polovina učenika je u samo tri velika grada (Beogradu, Novom Sadu i Nišu), a druga polovina u ostatku Srbije u kojoj dominiraju patuljaste škole i odeljenja manja od zakonom propisanih.

Dnevnik: „Iz godine u godinu u školama je sve manje đaka, a sve više zaposlenih, pa se i broj nastavnika koji ostaju potpuno ili delimično bez norme svakog septembra povećava. Da li Vaš sindikat vidi rešenje za ovaj problem i koliko tu može pomoći zakonsko rešenje kojim će se iz učionica morati s ispunjenim jednim uslovom za penziju?“

Kovač: Nažalost, „guranjem problema pod tepih“ ova loša praksa će se nastaviti i to pogubno po sve. Prosvetni brod odavno je pretovaren, a niko nije izbacio ni jedan džak balasta, tako da brod sve više tone i preti da povuče sve na dno. Rešenje je racionalan i na dug rok održiv sistem u kome je izbalansiran odnos između broja škola, broja zaposlenih i, naravno, učenika. To neminovno znači viškove kojih i dalje nema. Znači da je sve više zaposlenih, ali oni su nažalost samo među nastavnicima kojima se smanjuje norma. Nemoguće je da je manjim obimom poslova zbog manjeg broja učenika (u zadnjih dve decenije gotovo za četvrtinu) obim poslova smanjen samo nastavnicima, a ne i drugim zaposlenim u školama (svaki treći je nenastavni radnik). Međutim, nisu stvoreni uslovi da se krene u stvaranje nove mreže škola, jer nisu rešeni imovinski odnosi (imovina je i dalje centralizovana na osnovu tzv. Šešeljevog zakona) i neophodno je kao prvi korak imovinu vratiti lokalnim samoupravama i pokrajini(ma), doneti nove kriterijume i mrežu škola. Dakle, potrebno je rešiti pitanje svojine nad objektima, doneti novu mrežu škola, rešiti viškove, rešiti decentralizaciju finansiranja i tek onda primeniti per capita finansiranje. U protivnom, svi nastavnici vremenom imaće parče norme, a svi zaposleni u prosveti minimalac. Ovakvo, zbog činjenice da lokalne samouprave donose mrežu osnovnih škola, a novac obezbeđuje država, jasno je da će interes lokalnih moćnika biti da ostanu sve škole, čak ni onda kada za to ne postoje ni najminimalniji razlozi, ni uslovi.

U svemu tome ništa neće pomoći ni nasilno penzionisanje dela pro-

svetara, čak šta više, na taj način biće „skuplja dara, nego mera“, jer se i plate i delom penzije finansiraju iz državnog budžeta, a odlazak ljudi sa jednim uslovom i dovođenje na njihova radna mesta drugih neće smanjiti broj izvršilaca, nego ga povećati, a u određenim školama kvalitet nastave biće pogoršan, zbog nestručne nastave, jer kadrova poput matematičara ni nema na tržištu i za njima postoji stalna potreba.

Dnevnik: „Jedna od najvećih novina prošlih zakonskih izmena, inkluzija zaživela je u školama, mnogi tvrde bez odgovarajućih priprema, obuka, stručnog kadra... Kako ocenjujete njenu primenu?“

Kovač: Tačno je da je inkluzija zaživela, ali je i veliko pitanje da li će se i u kojoj meri i zadržati u „redovnim“ školama. Naime, na jednoj strani postoje iracionalni otpori u tim školama ovom procesu, a na drugoj strani želja specijalnih škola da zadrže monopol nad obrazovanjem dece sa posebnim potrebama, pa čak i one koje po niti jednom kriterijumu treba da su u tim školama, jer se i ne radi o deci sa posebnim potrebama, već deci iz marginalizovanih grupa koje su igrom slučaja smeštene u te škole. Dobro je što je novom obrazovnom legislativom ovo pitanje uređeno u skladu

sa najboljim svetskim standardima, čime je stvoren pravni okvir da se inkluzija razvija i unapređuje. S obzirom na moja lična iskustva sa inkluzijom u redovnim školama, smatram da će jedan broj te dece nastaviti da se školuje u redovnim školama, ali i da specijalne škole imaju budućnost, jer treba naći pravu meru da inkluzivci ne koče rad u odeljenjima i školama u kojima su uključeni, jer je primećena praksa da se zbog očuvanja odeljenja u pojedinim patuljastim školama te škole u početku jagme da upišu više inkluzivaca, a kasnije ni same ne znaju šta će sa njima. O mreži specijalnih škola, kao i mreži redovnih škola, bilo osnovnih, bilo srednjih, svakako da će nadležni u budućem periodu morati preseći i doneti onakvu mrežu svih škola koja je po meri Srbije, a naročito privrede, jer nije smisao da se deca školuju školovanjem radi, već da bi sutra radili, stvarali i doprinosili razvoju zemlje.

U svakom slučaju, izgleda da više nije aktuelna ona čuvena Pašičeva „Spasa nam nema, propasti nećemo“, već „Propali smo, ali spasa ima“, ali pre toga moramo naći pravu dijagnozu, odrediti pravu terapiju i pridržavati je se da bi ozdravili.

*Intervju „Dnevniku“ 1. septembar 2013.

ВИШКОВИ ЗБРИНУТИ, ПРОБЛЕМИ ОСТАЛИ

Сваки трећи наставник са непуну норму часова
Вишкова мање од очекиваног

П рича о вишковима актуелна је на почетку сваке школске године, а кулминира крајем августа, када су „светло дана“ требале угледати листе спаса, односно листе за преузимање радника којима ће у наредној години норма бити умањена или ће у целости остати без нормe („технолошки вишак“). Иако је број одељења смањен, па је било за претпоставити да ће број вишкова бити између 700 и 1.000, како сада ствари стоје, број запослених који ће остати нераспоређени биће углавном симболичан, што значи да су привремено збринуте (како, то знају само директори) и да су они латентан вишак за моменат када дође до правог свођења ствари на оне који имају норму, који имају део нормe и оне који немају ни један час. У свему овоме кумовали су и синдикати, па и сами запослени, који изгледа још до дана данашњег нису схватили да је њихов интерес да се нађу на Листи, јер само са Листе могу бити преузети у неку другу школу на часове које су изгубили у својој старој школи. И не само то, ако нису на Листи отварају могућност да у школи која има потребу за њиховим звањем буде расписан конкурс и по њему примљен нов кандидат, а да њихов проблем остаје и даље и већ ће бити опет видљив наредне школске године када почиње финансирање по ученику и када неће бити више простора за то да се за један рад плаћају двојица, односно да један ради, а двоје прима плату, као што је случај када наставници физичког, музичког или ликовног улазе у забран учитеља и обављају њихове послове, а учитељи примају плату као да су и они одрадили тај део свог посла.

На разговорима у Министарству просвете сазнали смо да, док закључујемо овај број, још увек нема комплетних података о вишковима јер већина школских управа и није урадила тај посао, најчешће из разлога што то нису урадили директори по школама, правдајући се, при томе, веома маштовито различитим разлозима, заборављајући, при томе, да тиме чине „медвеђу услугу“ онима које наводно желе заштитити тиме што их не стављају на Листу за преузимање. Према обећањима из школских управа, школске управе неће обрађивати податке који нису оверени од стране Синдиката, што је, на крају крајева, и Законом прописано. Нажалост, ова процедура се заобилази и тиме представници синдиката такође угрожавају интерес својих колега који, не стављањем на листу и не оверавањем тих листа, угрожавају њихова права која би остварили да се налазе на листи спаса. На крају крајева, наш Синдикат је акредитовао програм стручног усавршавања „Листа спаса, а не листа срама“ на коме смо желели да председнике синдиката обучимо за овај, по нама, најважнији део посла – збрињавања колега који делом или у целости остају без нормe у својој школи, а постоји могућност да заснују радни однос у некој

другој школи.

Елем, како ствари стоје, у Школској управи Нови Сад (Јужнобачки и Сремски округ) који броји 205 школа и 12.700 запослених, 24 наставника су остала без нормe („технолошки вишак“), а 286 ће бити са смањеном нормом. У овој школској управи мање је и 55 одељења у односу на претходну годину. Од нераспоређених, највише је учитеља (наставника разредне наставе). Ипак, очекује се да ће свега 5-6 наставника разредне наставе остати нераспоређено. У Школској управи Зрењанин, која обухвата сва три банатска округа, ситуација је слична и зна се да је 650 наставника којима ће бити смањена норма, а очекује се да ове године неће бити учитеља/ца који ће остати без одељења. И овде се још увек чекају коначни подаци. У трећој војвођанској Школској управи – сомборској (за Севернобачки и Западнобачки округ) без пуне нормe биће нових 110 наставника који очекују да буду збринуте у некој од сомборских или суботичких школа након преузимања путем Листе, а нераспоређених је засад 6, од чега 5 учитељица и један стручан наставник из столарско-праерађивачке струке из Суботице. Док у овој управи учитељице очекује могућност збрињавања, за поменутог колегу из Суботице то ће бити готово немогуће, јер се ради о уско стручном профилу.

Ипак остаје чудно како то у три војвођанске школске управе још увек немамо коначне податке, а из београдске, која има више школа и више запослених него цела Војводина уредно добијамо у законском року сређену Листу за преузимање.

У сваком случају, остали су видљиви већ раније уочени недостаци у овом поступку – прикривање стварних података, као и оног најважнијег, колико уствари процената наставе поједини наставник има у некој од школа у којој је засновао радни однос, па је ту конфузија потпуна, а ни школске управе нису успеле да утврде право, нулто стање из кога би онда било могуће извести и стварно стање и кренути у коначно збрињавање колега који једноставно не могу наћи норму у једној школи, већ часове морају потражити у две или више школа због неуређене мреже школа и великог броја школа које постају и буквално патуљасте, а делом и због проблема који су настали због линеарног укидања одељења по школама и, наравно, проблема који су настали због „циркуса“ око мале матуре, који је стручне школе оставио и без минимума ученика за отварање одељења. Тако ће још једном „и вук бити сит и овце на броју“, а проблеми остати, можда већ за следећу школску годину.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар НСПРВ

JEDINO DAČIĆ ZNA ZAŠTO IDEM IZ VLADE... POŠTO VUČIĆ NIJE TRAŽIO MOJ ODLAZAK*

(Nastavak sa str. 1)

Odlazeći ministar prosvete Žarko Obradović kaže da nije smenjen, nego je podneo ostavku, koju je njegov partijski lider i premijer Ivica Dačić odmah prihvatio. U svom prvom obraćanju javnosti posle saznanja da odlazi iz Vlade Srbije i istovremeno oproštajnom intervjuu kao ministar prosvete, Obradović sumira svoje ministarske rezultate u proteklih pet i po godina, tvrdi da je bio glavna meta u iskonstruisanoj aferi oko male mature, govori o izostanku ozbiljnije podrške SPS zbog tih političkih napada, kao i zašto javnost često misli da je stanje u prosveti – loše, ali i navodi da samo Dačić zna prave razloge njegovog odlaska iz vlade.

Piše: Nenad Čaluković

Odlazeći ministar prosvete Žarko Obradović dočekao nas je u svom kabinetu sa širokom osmehom. Tim gestom je razuverio medijske spekulacije da je u depresiji nakon što je saznao da se partijski lider i premijer Ivica Dačić odrekao njegovih ministarskih usluga. Odmah je objasnio da se ne radi o smeni, već o njegovoj ostavci. Tvrdi da se oseća rasterećeno, pošto je iza sebe ostavio pet i po teških godina vodeći resor u kojem je bilo mnogo posla, pritisaka, izazova, montiranih afera, a bio je odgovoran za obrazovni i naučni sistem u kojem je više od milion i po ljudi.

U svom prvom obraćanju javnosti posle ostavke i istovremeno oproštajnom intervjuu kao ministar prosvete, Obradović je za Nedeljnik ocenio da uvek može bolje, ali da je uspešno obavljao svoj posao, da je odgovorio brojnim izazovima, da nikoga u državi nije zabolela glava zbog funkcionisanja prosvetnog sistema, i da jedino Dačić zna sve stvari povezane s rekonstrukcijom vlade i zašto je, shodno tome, doneo odluku da njegovu ostavku prihvati.

Zašto ste jedini odmah podneli ostavku čim ste saznali da ćete otići iz vlade, dok su vaše kolege ostale do kraja rekonstrukcije? Neki su to protumačili i kao čin vašeg besa?

Ne, ne radi se ni o kakvom besu, smatrao sam da je to potpuno logičan i moralan potez ako sam već ponudio ostavku, Ivica Dačić je prihvatio, a Glavni odbor SPS konstatovao. Obavestio sam članove vlade da sam podneo ostavku, da više neću prisustvovati sednicama i svima se zahvalio na korektnom odnosu i više nego uspešnoj saradnji. Pri tome sam sa svojim saradnicima u ministarstvu nastavio sa svim aktivnostima kako bi obrazovni sistem normalno funkcionisao do dolaska mog naslednika.

Kako ste doživeli rekonstrukciju? Jeste li verovali, očekivali da ćete ostati u vladi?

Rekonstrukcija je koalicioni dogovor i planirana je i promovisana s namerom da se ubrzaju reforme i modernizacija Srbije, uspešno realizuje politika Vlade prema Kosovu i Metohiji i Srbija što brže pridruži EU. Svi članovi vlade su bili spremni da budu deo tih promena. Sve troje ministara iz SPS je svoje ostavke stavilo partiji na raspolaganje. Suština je u tome da sam podneo ostavku, a predsednik Dačić je prihvatio.

Da li ste ljuti na nekoga? Da li vas je možda Dačić razočarao to je podržao vaš odlazak s ministarske pozicije? Ipak ste vi drugi čovek partije.

Nisam ljut, niti razočaran. Ipak ne mogu a da ne primetim da sam zbog krađe testova i iskonstruisane afere male mature, tokom dvomesečne mučne kampanje protiv mene – ostao gotovo sam.

Kako to mislite da se ostali gotovo sami?

Odmah se videlo da slučaj „mala matura“ nije stručno pitanje, nego da ima političku dimenziju i u javnosti i u Narodnoj skupštini, gde je opozicija pokrenula inicijativu za moju smenu. Partija je bila jedina koja je morala da odgovori na te neosnovane političke napade. Iskreno, mislim da nisam od svoje partije u dovoljnoj meri branjen i zaštićen od nečega za šta nisam kriv. Dobijao sam poruke podrške iz opštinskih odbora, ali mislim da je reagovanje SPS trebalo da bude i jače i ozbiljnije. Iskreno, očekivao

sam to. Da je kampanja protiv mene bila politička, potvrđuje i činjenica da je sve stalo kad sam podneo ostavku. Ali, i tome i o mom odlasku iz vlade još ćemo razgovarati u partiji.

Vaš koalicioni partner Dragan Marković Palma, ali i još neki funkcioneri SPS, tvrde da ste dobro radili posao i da nisu saglasni s vašim odlaskom. Kako to komentarišete?

To govori da mnogi ljudi i vide i poštuju rezultate. Moje kolege i ja smo učinili mnogo pozitivnih stvari u sistemu prosvete i nauke. To potvrđuju postignuti rezultati uprkos skromnim finansijskim mogućnostima. Zahvalio sam se Palmi i ostalima koji su prepoznali da smo dobro radili i da sam i ja zaslužan za te uspešne rezultate. Hvala im na toj podršci, koja mi mnogo znači, ne samo zbog pohvala, nego i zbog naših budućih odnosa.

Da li je slučaj „mala matura“ jedini razlog vaše smene ili možda postoji još neki „skriveni“ povod?

Mala matura je samo povod; naravno da su u pitanju politički i neki drugi razlozi, ali ne bih u njih ulazio. Dakle, nije smena, nego ostavka. Ja sam je dao, a Ivica prihvatio.

Posle svega što se izdešavalo s malom maturom, kao i podizanje optužnice protiv četvoro ljudi za krađu testove iz štamparije Službenog glasnika, ko je po vašoj oceni odgovoran ili kriv za taj slučaj?

Ministarstvo je blagovremeno preduzelo sve mere za uspešno sprovođenje male mature. To se odnosi i na testove čije je štampanje povereno Službenom glasniku, javnom preduzeću i državnoj instituciji gde se štampaju i glasački listići. Tu je izvršena krađa testova, dakle, krađa je počinjena van Ministarstva. Zbog te krađe vodi se sudski postupak. Sud će reći svoje o krađi, a vlada o Službenom glasniku.

Kada se krađa već dogodila, Ministarstvo je reagovalo na pravi način. Naš zadatak je bio da preduzmemo sve da deca ne bi bila oštećena. Sada, kad je sve prošlo, apsolutno mogu da kažem da smo bili u pravu. Sistem izbora željene škole postoji čitavu deceniju, a da đaci nisu oštećeni pokazuje činjenica da je 65 odsto đaka upisalo željenu školu kao svoj prvi izbor, a 86 odsto kao jednu od prve tri želje. Povećali smo broj odeljenja u čitavoj Srbiji za svega 20, tako da i tvrdnje pojedinih sindikata da se ukidaju neke stručne škole zbog male mature – nisu tačne. Problem je pre svega demografski zato što je u ovoj generaciji 7.000 đaka manje u prvoj godini srednjih škola, i to je izazvalo smanjenje oko 230 odeljenja na nivou cele Srbije.

Deo javnosti smatra da vam je neko namestio tu aferu. Verovatno i vi imate takav osećaj? Ko bi to mogao da uradi? Ko vas je zapravo rušio i srušio?

Kampanja protiv mene imala je u neki medijima i višegodišnji karakter. Tek sada je jasno da je to bila kampanja protiv SPS, a kao ministar prosvete bio sam i primamljiva meta za mnoge. Možda to neki tek sad prepoznaju, ali to je suština. Napadi su ponekad bili sinhronizovani, ulazili su u moj porodični život, unutar-partijske odnose, da bi sada, u slučaju male mature dobili u nekim medijima karakter histerične kampanje. Nesporno je da je stvorena atmosfera linča. Zašto kažem linča? Nekoliko stotina tekstova napisano je protiv mene, od kojih neki nemaju blage veze sa malom maturom. Mnogi su bili, blago rečeno, krajnje nekorektni. To najbolje potvrđuje tekst u NIN-u, u kojem je novinar pozvao javnost da me obese na Terazijama i da mi se presudi po kratkom postupku. Ta personalna satanizacija nije se desila od 2000. godine, kad je jedan tada opozicioni lider tražio da predsednik Milošević „visi na Terazijama“. Osećao sam se veoma neprijatno. I ja i moja porodica bili smo nebezbedni, jer nikad ne možete znati kako će reagovati neko na ulici kad stigne javni poziv za vaše vešanje. Razočaran sam što sam od tih novina dobio pismo, u kojem čak nije bilo ni izvinjenje. Ali tužilaštvo je reagovalo i pokrenulo postupak. Lično smatram i duboko sam ubeđen da su takvu atmosferu

stvarali svi oni kojima nije odgovaralo sve dobro što smo uradili u prosveti i pogotovo što se ti rezultati povezuju s SPS i za mene kao zamenika predsednika SPS.

Koliko su istinite ocene vaših pojedinih stranačkih kolega, poput Novice Tončeva, koji smatraju da Aleksandar Vučić rastura SPS, kao i da je Dačić u ovoj rekonstrukciji samo ispunio zahteve lidera naprednjaka i odrekao se svojih važnih ljudi – vas i Milutina Mrkonjića?

Odluke povezane s SPS donosi samo SPS. Naše odluke su naša stvar. To nema veze sa Vučićem niti sa SNS. Vučić mi je dva puta rekao da nije tražio moj odlazak. A što se tiče tog odricanja, Dačić je na Glavnom odboru nedvosmisleno rekao da Mrkonjić i Obradović nastavljaju rad u partiji na onim poslovima na kojima su bili do sada. Mrkonjić kao potpredsednik, a Obradović kao zamenik predsednika SPS.

Kako biste ocenili saradnju sa SNS? Da li ste možda pogrešili što ste s naprednjacima, a ne sa DS napravili vladu? Ili je to bila politička realnost nakon pobeđe Tomislava Nikolića nad Borisom Tadićem?

Saradnja sa SNS je odlična, i ta naša odluka se pokazala pravom. Kao partija dobili smo predsednika vlade, i to je u političkom smislu najveći dobitak. Kao koalicija sa PUPS i JS dobili smo i ministarstva i priliku da sprovedimo i promovišemo svoju politiku koja ima izrazito naglašenu socijalnu dimenziju. Na lokalnu ima malih trzavica, ali na globalnom nivou nema sporenja i sukoba između SNS i SPS.

Iako naprednjaci ne propuštaju priliku da konstatuju kako su korektan partner u vladi, imate li utisak da SNS ipak ponekad ponižava ili ucenjuje SPS kako se često može čuti po političkim kuloarima?

Uvek jače partije pokušavaju da svoju snagu, uticaj i podršku članova praktično ostvare, ali bitno je da se poštuje dogovor SNS i SPS. Kuloari odavno postoje, menjaju se teme i mete. Kad prođe rekonstrukcija, počće priča o novim izborima.

Kako onda u SPS gledate na česte opaske naprednjaka da bi Vučić a ne Dačić trebalo da bude premijer? Ili da je Dačić trebalo da podnece ostavku na mesto ministra policije sledeći Vučićev primer, koji je otišao iz raskva odbrane? Dotiču li vas ta peckanja po medijima?

Jasna su mi pojedinačna gledišta pojedinih ljudi iz SNS, što ne znači da se s njima slažem. SNS je sada najjača politička snaga i nije čudno da ljudi iz te stranke iskazuju svoje želje da bi njihov lider trebalo da bude premijer. Ova vlada je, međutim napravljena saglasnošću svih partnera, tako da te poruke imaju političku dimenziju i služe za njihovu unutarpartijsku potrebu. Dačić je predsednik Vlade Srbije i treba da ostane na tom mestu dok ova vlada traje.

A ministar policije?

Dačić treba da ostane i ministar policije, jer taj posao radi dobro. Dačić nije jedini koji obavlja dve funkcije u vladi. Dva potpredsednika vlade su istovremeno i ministri.

Hoće li SPS izaći jači ili slabiji iz rekonstrukcije? Može li vaš odlazak Mrkonjića iz vlade donekle da poremeti stranačku stabilnost, što bi se odrazilo na partijski rejting?

Rekonstrukcija se ne pravi zbog partije, nego zbog vlade i očekivanja da bi Srbija od toga imala koristi. Iz ovoga će SPS izaći samo jači. Unutar partije je postignuto jedinstvo oko našeg pristupa rekonstrukciji i kadrovska rešenja u vladi to ne mogu da poremete.

Kakvu prosvetu ostavljate svom nasledniku?

Prilično uređenu, a zatekao sam je prilično neuređenu. Jedina smo zemlja na Balkanu koja ima usvojenu Strategiju razvoja obrazovanja, ne računajući Hrvatsku kao novu članicu EU. Doneli smo sedam zakona iz obrazovanja, brojne podzakonske akte, promovisali socijalni dijalog između vlade i sindikata. Ostavljam prosvetu s redovnim platama i bez otpuštanja zaposlenih ali, i prosvetu koja očekuje veća izdvajanja, pošto je odmah posle mog dolaska na funkciju ministra svetska kriza snažno zakucala na naša vrata i limitirala izdvajanje više novca iz budžeta za prosvetu i prosvetne radnike. Ostavljam prosvetu i sa pet novootvorenih državnih i visokoškolskih ustanova, sa 25 novih škola, sa dva nova dačka i studentska doma. Ostavljam i sa 54 odsto studenata koji studiraju na državnom budžetu, a tri godine smo finansirali i doktorske studije. Ostavljam nauku na 48. mestu u svetu po međunarodnim rangiranjima, a visoko

obrazovanje Srbije iz matematičkih i prirodnih nauka na 60. mestu u svetu. Naravno, ima još mnogo toga što bi vredelo pomenuti.

Kad podvučete crtu po čemu ćete posebno pamtiti proteklih pet i po godina, koliko ste kreirali obrazovni sistem u Srbiji?

Po brojnim stvarima koje smo unapredili i inovirali u obrazovnom sistemu. Već četvrtu godinu 300.000 đaka dobija 2,8 miliona knjiga na besplatno korišćenje. Iz godine u godinu povećavali smo broj studenata koji se školuju u trošku države. Četiri godine nismo povećavali cene školarina na fakultetima i visokom školama. Beogradski univerzitet je među 400 najboljih od 22.000 univerziteta koliko ih ima u svetu. Srednjoškolski su postigli sjajne rezultate i osvojili više od 400 medalja na raznim olimpijadama, svetskim ili evropskim prvenstvima. Smanjili smo funkcionalnu nepismenost u Srbiji sa 51 na 32 odsto. Naša deca su u četvrtom razredu na nivou znanja dece istog uzrasta u Japanu. Obnovili smo više od 400 školskih objekata. Promovisali projekat Svet u Srbiji, finansirali studente iz trećeg sveta, i Srbe iz regiona, uveli inkluziju, dobili pohvale od Unicefa. Otvorili pitanje nasilja u školama i kako se protiv toga boriti, uveli SOS telefon... Vratili smo jubilarne nagrade za zaposlene... U nauci, Srbija je postala članica CERN-a, završili smo Naučno-tehnološki par na Zvezdari, obezbedili smo milijardu dinara više za nauku nego lane... Pamtiću i po štrajku

trećine škola 2011. pandemiji gripa, prošlogodišnjem snegu, zemljotresu u Kraljevu, a što je izazvalo velike probleme koje smo uspešno rešili.

Ako ste već postigli tolike rezultate, zašto ste onda podneli ostavku?

Moja ostavka nije posledica rada u ministarstvu i postignutih rezultata. Mandat sam stavio na raspolaganje predsedniku Dačiću i partiji. To je čin ličnog i, uveren sam odgovornog odnosa prema partiji. Ostavka je prihvaćena.

Jeste li premijeru podneli izveštaj o radu i u njemu naveli sve te uspehe?

Podneo sam detaljan izveštaj o radu ministarstva predsedniku vlade i predsedniku SPS.

Ali u javnosti je često slika da je stanje u prosveti loše...

Zato što se u prosveti, kao i u našem društvu, uglavnom samo loše vesti promovišu kao vesti i posebno zato što se, kao što sam već objasnio, takva slika, suprotna rezultatima, često namerno pravi zarad nećijih političkih interesa.

Da li biste ponovo bili ministar prosvete?

Verovatno ne. Dobro bih razmislio, sa ovim iskustvom i u ovim godinama. Posao ministra prosvete je vrlo kompleksan i nosi veliku odgovornost. Mnogi nisu svesni kakav je sistem prosvete i šta znači njegovo funkcionisanje.

Ko je bio vaš najveći saveznik, a ko oponent?

Saveznici: stručna javnost, profesori, đaci i roditelji. A oponenti: politikanstvo, površnost i nestručnost u ocenjivanju stanja u prosveti, čak i od onih koji imaju visoke akademske titule, ekonomska kriza i nedostatak novca, pogrešan stav da su uspeši pojedinačni, a što god da ne valja kričevica je na ministarstvu...

Kakve su vam ambicije? Da li ćete možda biti Dačićev savetnik ili u nekom formatu ostati pri vladi? Ili se definitivno povlačite iz izvršne vlasti. Hoćete li se više posvetiti stranačkim ili profesorskim obavezama?

Ponudeno mi je da budem poslanik u Skupštini, ali nisam prihvatio, jer ne želim da nekom uzimam mesto u parlamentu. Nisam planirao da budem savetnik. Želim da više vremena provodim s porodicom, da se više posvetim svojim obavezama na Megatrend Univerzitetu i partiji. Da li ću raditi nešto četvrto, o tome ću razgovarati s predsednikom Dačićem.

*Intervju "Nedeljnik" 28. avgust 2013.

Last News: Obradović prorektor za međunarodnu saradnju

Bivši ministar prosvete Žarko Obradović nastavlja da radi na Univerzitetu "Megatrend", gde je primao platu i dok je bio u Nemanjinoj, a uskoro će dobiti i novo zaduženje kao prorektor za međunarodnu saradnju. "Sada sam se posvetio pisanju knjige o manjinama na Balkanu, koja bi trebalo da se pojavi za Sajam knjiga na srpskom, ali i na engleskom jeziku", kazao je Obradović.

PROSVETA I NAUKA NISU TROŠAK, NEGO INVESTICIJA

Jovanovića predložio Mića Jovanović, a podržao Žarko Obradović
(Nastavak sa str. 1)

Neposredno pre inagurisanja za ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja prof. dr Tomislav Jovanović izjavio je da mora da se promeni odnos prema prosveti i nauci, koji se često gledaju kao trošak, a zapravo su investicija koja treba da donese rezultat, da se isplati kroz kvalitetne kadrove koji će pomoći društvu. "Posao koji treba da preuzmem veliki je i izuzetno odgovoran. Ubeden sam da u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja postoje kvalitetni kadrovi, koji su voljni da se, zajedno sa mnom, uhvate ukoštac sa novim izazovima. Nisam čovek koji počinje iz početka, već ću nastaviti tamo gde je neko pre mene stao, trudeći se da radim najbolje moguće", najavio je Jovanović u intervjuu "Novostima".

On je rekao da su mu životno opredeljenje prosveta i nauka, pošto je čitav vek proveo u obrazovanju i prošao sve stepenike: od studenta-demonstratora do redovnog profesora i zato veoma dobro zna kako funkcioniše ceo sistem. Obećao je da će se truditi da radi najbolje moguće i očekuje kritike, ali se nada da će biti dobronamerne.

Upitan šta namerava da učini za dake prwake, Jovanović je odgovorio da škola mora da bude tako organizovana da oni što lakše podnesu sve obaveze koje

istakao da se moraju iskoristiti unutrašnje rezerve, da se izvrši drugačija raspodela unutar obrazovnog sistema da ne bude viška zaposlenih. "S jedne strane se govori o višku, a sa druge imamo veliki broj nepismenih. Tu očito nije nešto dobro", rekao je Jovanović.

Sistemske promene, objasnio je Jovanović, podrazumevaju da se stvore uslovi za takmičenje, obrazovanje ne sme da uđe u uravnilovku, već da se nagrade oni koji su dobri i koji odu napred, ali da se stimulišu i oni koji zaostaju. "Sistem mora da bude jedinstven. Ako smo prihvatili bolonjski proces u visokom obrazovanju, ne smemo ga primenjivati ad hoc, i po sopstvenom tumačenju, već ga moramo jedinstveno sprovesti".

Govoreći o prvim potezima, Jovanović je rekao i da je važno da se povežemo sa inostranstvom, da se stupi u kontakt sa našim studentima koji su završili školu, a van zemlje su angažovani u struci ili nauci.

Drugi segment je povezivanje sa najpoznatijim i naučnim i obrazovnim institucijama u svetu i sklapanje ugovora o razmeni đaka, studenata, nastavnika i naučnika. "Treba da privučemo strane studente da ovde nastav studije ili da se uključe u naučnoistraživačke projekte", rekao je Jovanović koji bi trebalo da danas položi zakletvu u Skupštini Srbije.

On je naveo i da želi da razgovara sa sindikatima, ali da hoće da čuje i njihove predloge, kakva rešenja nude.

Jovanović je pozdravio što se Univerzitet u Beogradu našao među 400 najboljih u svetu, i naglasio da treba da idemo dalje, i da u narednom rangiranju bude među prvih 300 visokoškolskih svetskih ustanova.

Govoreći o problemima u vezi sa malom maturom, Jovanović je poručio da već danas počinje priprema tog ispita za sledeću godinu. "Ako to počnemo sada, godinu dana ranije, ubeden sam da propusta neće biti, i oni ne smeju nikada više da se ponove", upozorio je novi ministar.

Jovanović je istakao i da je zadatak Ministarstva da učini sve kako bi sačuvali motivisanost onih koji su angažovani u prosveti, jer su oni samim angažovanjem potvrdili da su posvećeni toj delatnosti. "Radimo zajedno za dobrobit društva. To ne daje rezultate odmah. Obrazovanje i nauka nisu potrošnja. To je investicija u pravu budućnost. Ako dobro investiramo, imaćemo dobru i sigurnu budućnost", rekao je Jovanović.

Svaki trud posebno nagraditi

Jovanović je poručio je da se zalaže za to da se svaki trud posebno nagradi i stimuliše, i da najbolji dak treba da bude još bolji, a da oni koji zaostaju treba da ulože poseban trud za napredak.

Kada je reč o visokom obrazovanju, Jovanović smatra da je ključ uspeha u sprovođenju onoga što je dogovoreno. "Danas je upravo rektorska konferencija kojoj ću da prisustvujem, pa ću se zajedno sa rektorima svih univerziteta dogovoriti o prevazilaženju eventualno nastalih problema", najavio je ministar.

Istakao je da "Bolonja" jasno definiše pravila ponašanja svih učesnika u obrazovnom i naučnom procesu, kako nastavnog osoblja, tako i studenata.

Jovanović je podsetio i da je proces reakreditacije u toku i da je potrebno učiniti sve da se taj postupak završi što bezbolnije i efikasnije. Novi ministar je pozeleo uspešnu školsku godinu svima koji su je započeli, a posebno onima koji su prvi put krenuli u školu. "Naš zadatak je da učinimo sve da se ostvare želje onih koji su krenuli sa elanom, verom i nadom da će u školi dobiti nešto novo. Da rade ono za šta su se opredelili, jer znanje se stiče obrazovanjem i nikako drugačije", rekao je Jovanović.

Vratiti poverenje u prosvetu

Potrebno je vratiti izgubljeno poverenje u prosvetu, vaspitanje i nauku, kaže za RTS novi ministar prosvete Tomislav Jovanović. Već danas počinje priprema za malu maturu, kako se ne bi ponovile greške od ove godine, ističe Jovanović. Obrazovanje i nauka nisu potrošnja, već investicija u pravu budućnost, naglašava novi ministar prosvete.

Novi ministar prosvete Tomislav Jovanović rekao je gostujući u Dnevniku RTS-a da je potrebno vratiti izgubljeno poverenje u prosvetu, vaspitanje i nauku. Jovanović je rekao da je potrebno delovati timski kako bi se donele pravovremene i ispravne odluke koje znače korak napred i koje će delovati preventivno. "Prosveta je resor koji je s jedne strane samostalan, a sa druge strane resor koji je u tesnoj vezi sa svim ostalim resorima, i zato je potrebna saradnja", objasnio je Jovanović.

Novi ministar je istakao da mu je izuzetna čast što je deo jednog tima na čijem su čelu premijer Ivica Dačić i vicepremijer Aleksandar Vučić. "Sedeći tri dana u Skupštini, mogao sam vrlo lako da uvidim koliko oni ulažu elana, truda, želje, da naprave promene kao iskorak napred", rekao je Jovanović.

ih čekaju, da im učenje ne bude opterećenje. "Đaci moraju da budu uvereni da će to što oni rade jednog dana dati rezultat, da će oni obrazovanjem doprineti daljem razvoju, jer te generacije će za dvadesetak godina preuzeti vođenje države", rekao je on.

Jovanović smatra da je dobro što mladi odlaze u inostranstvo, ali je sporno što se ne vraćaju. "Ti ljudi mogu mnogo da pomognu i zato treba da uspostavimo čvrstu saradnju sa njima, ne samo personalno, nego i na nivou institucija. Kroz istoriju znamo da su se naše intelektualne elite školovale u inostranstvu, ali su se i vraćali. A, za povratak im nije bio motiv novac, već želja da pomognu svom narodu. Takav duh treba da razvijamo, da bi se i današnji stručnjaci vraćali", rekao je Jovanović.

Brže raditi, ići ispred, a ne iza događaja

U prvom javnom obraćanju kao ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Tomislav Jovanović izjavio je da je za unapređenje obrazovanja u Srbiji potrebno mnogo brže da se radi, da se ide ispred, a ne za događajima. "Ako samo gasimo požar, ništa nećemo uraditi. Ministarstvo prosvete je jedan od najosetljivijih resora, jer od njega zavisi naša budućnost. Spreman sam da se uhvatim u koštac sa problemima i učinicu sve da našim školstvu, koje ima dugu tradiciju, vratimo ugled", poručio je Jovanović u intervjuu za "Danas".

Najavljujući sistemske promene, Jovanović je

JUN 2013: ČATE PODIŽU PROSEK PLATE

• Plate u javnom sektoru veće, u odnosu na privatni • Manje od proseka zarađuje 63 odsto zaposlenih, a više od dve prosečne plate od 44.394 dinara kući odnese samo osam odsto • Najveće plate primili su zaposleni u rudarstvu, proizvodnji i distribuciji električne energije, finansijama, stručnim delatnostima i prometu nekretninama • Fond zarada zaposlenih u državnoj upravi, obrazovanju zdravstvu 17 milijardi dinara • Srbija izdvaja šest odsto BDP-a za "državne plate" i penzije više od proseka zemalja Istočne Evrope • Fond za plate sa 10 bruto domaćeg proizvoda (BDP) svesti na 8 procenata

Prosečna zarada isplaćena u junu 2013. godine u Republici Srbiji iznosila je 61.399 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u maju 2013. godine, nominalno je veća za 6,0% i realno je veća za 5,0%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u junu 2013. godine u Republici Srbiji iznosi 44.394 dinara ili oko 390 evra. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u maju 2013. godine, nominalno je veća za 6,2% i realno je veća za 5,1%. Reklo bi se da srećnici koji imaju legalan posao, u proseku, nisu loše plaćeni. Saopštenja zvanične statistike o kretanju plata i standardu redovno su tema različitih komentara. Jer, prosek je ipak – samo prosek, a koliko god bilo nepristojno zavirivati u tuđi novčanik, svi bi da znaju „ko guli samo kupus, a koliko je onih koji stalno jedu meso”.

Prema podacima Fiskalnog saveta, manje od proseka dobija 63 odsto zaposlenih. Više od dve prosečne plate kući odnese osam odsto, a više od tri plate nepuna tri procenta zaposlenih. Upućeni tvrde da se već decenijama ne menja rang-lista zaposlenih po visini neto zarada. U junu ove godine bilo je zaposleno 1.723.459 ljudi. Gledano po delatnostima, najveće plate u tom mesecu, kao i obično, primili su zaposleni u rudarstvu, proizvodnji i distribuciji električne energije, finansijama, stručnim delatnostima i oni koji barataju nekretninama. Na tekući račun 188.469 zaposlenih u navedenim oblastima rada, u kojima preovlađuju javna preduzeća, banke i osiguravajuća društva, u tom mesecu „leglo je” u proseku 67.624 dinara, a njihov ukupan fond zarada bio je težak 12,7 milijardi.

Tačno 373.713 zaposlenih u državnoj upravi, obrazovanju zdravstvu u junu su primili u proseku po 45.696 dinara, a njihov fond zarada iznosio je oko 17 milijardi dinara.

U svim ostalim delatnostima u junu ove godine bilo je legalno zaposleno 783.036 ljudi, za 431 osobu manje nego u istom mesecu prošle godine. Njihova prosečna plata u tom mesecu bila je 37.506 dinara, a ukupan fondzarada 29,4 milijardi dinara. Nevolja je što od tog broja samo oko 300.000, ili oko 17 odsto od ukupnog broja zaposlenih, radi u industriji.

„Veće plate u javnom sektoru, u odnosu na privatni, posledica su kvalifikacione strukture zaposlenih u državnoj službi u kojima je više fakultetski obrazovanih“. Doduše, plate u javnom sektoru veće su nego u privatnom i u većini evropskih zemalja, s tim što to odstupanje nije najveće u Srbiji. Izuzev Crne Gore, u svim bivšim jugoslovenskim republikama prosečna plata u državnoj upravi veća je od prosečne zarade svih zaposlenih. Ta razlika je najveća u Bosni i Hercegovini – 37,5 procenata, sledi Srbija u kojoj je prosečna plata u državnoj upravi za 20,2 odstoviša nego u privatnom sektoru.

Uz podsećanje da su niske zarade, po pravilu, rezervisane za zaposlene u proizvodnji, „Kvartalni monitor” Fonda za razvoj ekonomske nauke, piše da njihove zarade određuje tržište i one su u skladu s njihovom produktivnošću. „Za razliku od njih, većina zaposlenih u javnom sektoru prima više nego što stvara i doprinosi društvenom bogatstvu, ali su zato među njima zakinuti visoki stručnjaci, na primer hirurzi. Oni više vrede na tržištu nego što su plaćeni“, tvrdi „Monitor“. „Zaposleni u privatnom sektoru izloženi su žestokoj konkurenciji i slabo su sindikalno organizovani, a za razliku od dobro organizovanih u javnom sektoru, koji uspešno brane svoj materijalni položaj“.

„Monitor“ tvrdi da bi se pravednija raspodela između javnog i privatnog sektora mogla postići kada bi se sadašnje izdvajanje od 10 bruto domaćeg proizvoda (BDP) svelo na osam procenata i kontrolisalo kretanje visine fonda plata i broja zaposlenih, a ne prosečna plata. Prema njegovim rečima, koliko god plate i penzije bile niske, najgore je onima koji su bez posla.

U Ministarstvu za lokalnu samoupravu i regionalni razvoj posebno ukazuju na niske zarade zaposlenih na jugu Srbije. Fiskalni savet podseća da Srbija izdvaja šest odsto BDP-a za državne plate i penzije više od proseka zemalja Istočne Evrope i da je to neodrživ teret za privatni sektor naše privrede „koji jedini može, i mora, da bude nosilac privrednog rasta u godinama koje dolaze“. Fiskalni savet je više puta ukazivao da su javni dug i fiskalni deficit toliko visoki u Srbiji da ih nije moguće obuzdati bez zadiranja u dve ubedljivo najveće stavke budžetskih rashoda – penzije i plate u javnom sektoru. Uprkos tome, nedavni predlog da se uvede solidarni porez od 10 odsto za iznos koji premašuje plate od 40.000 dinara i penzije od 25.000 dinara – nije prihvaćen.

Zaposleni prema visini prosečne plate (mart 2013)	Republika Srbija							
	ukupno	Srbija - Sever			Srbija - Jug			
		svega	Beogradski region	Region Vojvodine	svega	Region Šumadije i Zapadne Srbije	Region Južne i Istočne Srbije	Region Kosova i Metohija
Ukupno	1023044	599188	333436	265752	423856	231752	192104	...
Nisu primili zaradu	46201	23449	12985	10464	22752	12401	10351	...
Primili do: 20.000 din	34934	16948	8728	8220	17986	8436	9550	...
20.001 - 25.000	41578	20140	10519	9621	21438	11389	10049	...
25.001 - 35.000	158195	79222	35587	43635	78973	42974	35999	...
35.001 - 45.000	145567	77789	35580	42209	67778	38074	29704	...
45.001 - 65.000	256240	150293	77162	73131	105947	62510	43437	...
65.001 - 85.000	158550	102107	61623	40484	56443	31291	25152	...
85.001 -110.000	89668	59874	40742	19132	29794	14281	15513	...
110.001- 150.000	55302	38652	26993	11659	16650	7102	9548	...
150.001 i više dinara	36809	30714	23517	7197	6095	3294	2801	...

Period jun 2013/jun 2012.

Prosečna zarada isplaćena u junu 2013. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u junu 2012. godine, nominalno je veća za 4,6%, a realno je manja za 4,7%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u junu 2013. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u junu 2012. godine, nominalno je veća za 4,9%, a realno je manja za 4,5%.

Prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, po delatnostima	Zarade		Zarade bez poreza i doprinosa	
	VI 2013	I-VI 2013	VI 2013	I-VI 2013
Ukupno	61399	59283	44394	42817
Poljopoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	54528	49662	39163	35663
Rudarstvo	100938	95473	71685	67859
Prerađivačka industrija	53816	50302	39169	36624
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	104386	102557	74378	72935
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	55414	53937	40032	38853
Građevinarstvo	47903	47558	34583	34332
Trgovina na vel i malo i popravka motornih vozila	46048	45690	33796	33535
Saobraćaj i skladištenje	64925	63485	46832	45931
Usluge smeštaja i ishrane	34040	32623	25157	23874
Informisanje i komunikacije	89784	85523	65896	61891
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	109703	106432	79750	76888
Poslovanje nekretninama	58503	66133	41869	47349
Stručne, naučne, informacione i tehničke delatnosti	78028	84088	57180	61882
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	40282	41657	29345	30163
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	74573	73239	53251	52350
Obrazovanje	59514	58909	42792	42245
Zdravstvena i socijalna zaštita	62155	57617	44727	41411
Umetnost; zabava i rekreacija	53958	55753	39014	40233
Ostale uslužne delatnosti	42720	42705	31386	31187

Period januar–jun 2013/ januar–jun 2012.

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar–jun 2013. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar–jun 2012. godine, nominalno je veća za 5,9%, a realno je manja za 4,8%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–jun 2013. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–jun 2012. godine, nominalno je veća za 6,1%, a realno je manja za 4,6%.

ЈУЛ 2013: ПЛАТЕ БЕЗ ПРОМЕНЕ И УГЛАВНОМ ЛОШЕ

• У региону највеће просечне плате имају Словенци

- Српске плате као албанске • Месечна плата у Луксембургу као годишња у Србији
- Највеће зараде запосленима у београдској општини Стари град, најниже у Прибоју

Просечна зарада исплаћена у јулу 2013. године у Републици Србији износила је 60.896 динара. У односу на просечну зараду исплаћену у јуну 2013. године, номинално је мања за 0,8%, а реално је већа за 0,1%.

Просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у јулу 2013. године у Републици Србији износи 44.182 динара. У односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у јуну 2013. године, номинално је мања за 0,5%, а реално је већа за 0,4%, а у поређењу с просечном зарадом исплаћеном у јулу 2012. године, нето зарада је била номинално већа за 7,3 одсто, а реално мања за 1,2 одсто. Прерачунато, просечна зарада у јулу била је негде око 385 евра. Колике су нам плате најбоље показује просечна потрошачка корпа за јуни, која је износила је 65.181,49 динара.

Просечна нето зарада исплаћена за седам месеци 2013. године номинално је већа за 6,3 одсто од зараде исплаћене у истом прошлогодишњем периоду, а реално је мања за 4,1 одсто, док је просечна бруто зарада номинално већа за шест одсто, а реално мања за 4,3 одсто.

Највеће просечне зараде за јул у Србији исплаћене су запосленима у београдској општини Стари град - 69.819 динара, а најниже онима у Прибоју - 22.450 динара. У врху по висини плата у јулу после Старог града, следе Јазаревац са 62.439 динара, Апатин - 61.998 динара, Костолац - 61.360 динара, као и београдска општина Сурчин - 61.009 динара, показали су подаци Републичког завода за статистику. Међу општинама са најнижим платама су, осим Прибоја, Жабари са 24.068 динара, Ковачица - 24.956, Бела Паланка - 25.266 динара и Голубац - 25.918. Посматрано по делатностима, највеће просечне зараде имали су запослени у производњи дуванских производа - 119.065 динара, а најмање запослени у области изнајмљивања и лизинга - 19.927 динара.

У врху по висини плате су и запослени у услужним делатностима у рударству - 99.035 динара, производњи кокса и деривата нафте - 91.889 динара, финансијским услугама, осим осигурања и пензијских фондова - 87.287 динара и експлоатацији сирове нафте и природног гаса - 86.506 динара.

Међу онима са најнижим зарадама су и запослени у кинематографској, телевизијској и музичкој продукцији - 20.017 динара, преради дрвета и

производа од дрвета, осим намештаја - 23.382 динара, производњи одевних предмета - 23.406 динара и заштитним и истражним делатностима - 23.788 динара.

У региону највеће просечне плате имају Словенци и то око 980 евра. Следе хрватски радници, који просечно зарађују око 730 евра. Просечна плата у Македонији је 340, БиХ 450, Црној Гори 480, а у Албанији око 380 евра. Процењује се да су просечне месечне плате у Италији око 1.950 евра, у Немачкој 3.420, а у Луксембургу 4.070 евра.

По општој оцени стручњака, и номиналне и реалне плате у Србији су ниске због великог учешћа јавног сектора у броју укупно запослених, великог броја пензионера, неуспеле приватизације, велике корупције, некавалитетног рада високих државних службеника, ниске продуктивности. Један од разлога ниских просечних плата у Србији је и проценат високообразованих (седам одсто) који је на нивоу осталих земаља у региону, али доста нижи у односу на Хрватску (15 одсто) и Словенију (20 одсто).

	Просечне зараде				Просечне зараде без пореза и доприноса			
	РСД		Индекси		РСД		Индекси	
	VI 2013	I-VI 2013	VI 2013 VI 2012	Реални VI 2013 VI 2012	VI 2013	I-VI 2013	VI 2013 VI 2012	Реални VI 2013 VI 2012
Република Србија	60896	59513	106,4	98,0	44182	43011	107,3	98,8
Србија - Север	67886	65918	106,7		49234	47617	107,8	
Београдски регион	75568	73111	105,7		54778	52773	106,9	
Регион Војводине	59338	57974	107,4	99,4	43065	41922	108,2	100,2
Србија - Југ	51859	51069	105,8		37652	36940	106,5	
Регион Шумадије и Западне Србије	51248	50594	106,6		37253	36685	107,0	
Регион Јужне и Источне Србије	52626	51654	105,0		38154	37253	105,9	
Регион Косово и Метохија	...	...	...	...	...	...	...	...

Период јануар-јул 2013/ јануар-јул 2012.

Просечна зарада исплаћена у периоду јануар-јул 2013. године у Републици Србији, у односу на просечну зараду исплаћену у периоду јануар-јул 2012. године, номинално је већа за 6,0%, а реално је мања за 4,3%.

Просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у периоду јануар-јул 2013. године у Републици Србији, у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у периоду јануар-јул 2012. године, номинално је већа за 6,3%, а реално је мања за 4,1%.

Период јул 2013/јул 2012.

Просечна зарада исплаћена у јулу 2013. године у Републици Србији, у односу на просечну зараду исплаћену у јулу 2012. године, номинално је већа за 6,4%, а реално је мања за 2,0%.

Просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у јулу 2013. године у Републици Србији, у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у јулу 2012. године, номинално је већа за 7,3%, а реално је мања за 1,2%.

У јулу дефлација, у јуну опет инфлација

Тешко до циљане инфлације

У јулу је у Србији забележена дефлација од 0,9 одсто, док је на међугодишњем нивоу инфлација била 8,6 посто, објавио је Републички завод за статистику. У првих седам месеци ове године инфлација, мерена индексом потрошачких цена, била је два посто, наведено је у саопштењу.

У јулу је забележен пад цена хране и безалкохолних пића од 4,2 одсто, и одеће и обуће - 0,4 одсто. Највећи раст цена забележен је у групама Рекреација и култура - 5,9 посто, Алкохолна пића и дуван - три посто, Стан, вода, електрична енергија, гас и друга горива - 0,5 посто и Комуникације - 0,3 посто. Цене осталих производа и услуга нису се битније мењале. Индекси потрошачких цена се дефинишу као мера просечне промене малопродајних цена робе и услуга које се користе за личну потрошњу.

Инфлација у августу у Србији износила је 0,4 одсто, а годишњи раст потрошачких цена био је 7,3 одсто, саопштио је у Републички завод за

статистику. Како се наводи у саопштењу, августа су највише повећане цене у групи стан, вода, електрична енергија, гас и друга горива и то за 4,1 одсто.

Алкохолна пића и дуван поскупели су 2,6 процента, рекреација и култура 1,8 одсто, здравство 1,2 одсто, а транспорт 0,5 одсто, навео је Републички завод за статистику. Августа су појефтинили храна и безалкохолна пића за 1,5 одсто, комуникације 0,4 одсто, одећа и обућа 0,3 одсто и образовање 0,1 проценат.

Из Народне банке Србије раније је најављено да ће централна банка ове године остварити циљану инфлацију, односно да ће раст потрошачких цена већ у октобру бити у предвиђеном распону од четири посто, плус или минус 1,5 одсто. Такође је речено и да ће поскупљење струје допринети порасту инфлације с 0,55 одсто и не би требало да знатније утиче на раст осталих цена.

Инфлација (мерена Индексима потрошачких цена)												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Годишња стопа												
2012	5,6	4,9	3,2	2,7	3,9	5,5	6,1	7,9	10,3	12,9	11,9	12,2
2013	12,8	12,4	11,2	11,4	9,9	9,8	8,6	7,3	-	-	-	-
Месечна стопа												
2012	0,1	0,8	1,1	0,6	1,4	1,1	0,1	1,6	2,3	2,8	0,0	-0,4
2013	0,6	0,5	0,0	0,8	0,0	1,0	-0,9	0,4	-	-	-	-

ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА ЗА ЛИЦЕНЦУ

Питање: Да ли установа може да лице које је ангажовала на основу уговора с Националном службом за запошљавање пријави за полагање испита за лиценцу?

Одговор: На радне односе у установама у области образовања и васпитања од 1. јула 2006. године примењује се Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09), осим у погледу права, обавеза и одговорности из радног односа који су уређени посебним законима.

Чланом 123. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и 52/11), између осталог, прописано је да је приправник, у смислу овог закона, лице које први пут у том својству заснива радни однос у установи, на одређено или неодређено време, са пуним или непуним радним временом, и оспособљава се за самосталан образовно-васпитни рад наставника, васпитача и стручног сарадника, савладавањем програма за увођење у посао и полагањем испита за лиценцу.

Приправнички стаж траје најдуже две године од дана заснивања радног односа. За време трајања приправничког стажа, ради савладавања програма за увођење у посао наставник, васпитача и стручног сарадника, установа приправнику одређује ментора.

Приправник који савлада програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника има право на полагање испита за лиценцу после навршених годину дана рада.

Чланом 124. истог закона, између осталог, прописано је да послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља и приправник – стажиста.

Приправник – стажиста савладава програм за увођење у посао и полагање испита за лиценцу под непосредним надзором наставника, васпитача и стручног сарадника који има лиценцу.

Установа и приправник – стажиста закључују уговор о стажирању у трајању од најмање годину, а најдуже две године.

Уговором о стажирању не заснива се радни однос.

Приправник – стажиста има право да учествује у раду стручних органа, без права одлучивања, и нема право да оцењује ученике у школи.

На остваривање права из овог става 2. овог члана сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на приправника.

Према томе, да би се приправник – наставник, васпитач и стручни сарадник, уводио у посао и полагао испит за лиценцу, потребно је да буде у радном односу, односно да, уколико није у радном односу, има са установом закључен уговор о стажирању у трајању од најмање годину, а најдуже две године, у складу са чланом 124. став 3. Закона.

Напомињемо да приправнички стаж, односно период увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника уз помоћ ментора, траје најмање годину дана. Приправник који у потпуности савлада програм увођења у посао стиче право на полагање испита за лиценцу и исти је у обавези да испит за лиценцу положи у року од две године од дана заснивања радног односа, у складу са чланом 123. став 9. Закона.

Такође, и приправник – стажиста, који не заснива радни однос, уводи се у посао најмање годину дана и полаже испит за лиценцу у складу са Законом и Правилником о дозволи за рад наставника, васпитача и стручног сарадника („Службени гласник РС“, бр. 22/05 и 51/08).

Имајући у виду чињеницу да је правни статус наставника, васпитача и стручног сарадника, односно пријем у радни однос и полагање испита за лиценцу, уређен Законом о основама система образовања и васпитања и Правилником о дозволи за рад наставника, васпитача и стручног сарадника, установа је у обавези да са приправником наставником, васпитачем и стручним сарадником заснује радни однос, односно закључи уговор о стажирању у складу са Законом.

Према томе, у конкретном случају незапослена лица се не могу пријавити за полагање испита за лиценцу само на основу закљученог уговора са Националном службом за запошљавање. Наведена лица морају имати и закључен уговор о стажирању са установом, у трајању од најмање годину, а најдуже две године.

Напомињемо да је установа у обавези да на основу закљученог уговора о стажирању незапослена лица пријави за полагање испита за лиценцу, као да иста лица поред наведеног уговора достави и осталу потребну документацију, у складу са Правилником о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника. *(Мишљење Министарства просвете и науке, број 610-00-85/2011-07 од 29. априла 2011)*

Министарства просвете и науке, број 011-00-00072/2012-13 од 27. априла 2012)

ПРИМЕНА ПРОПИСА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ ЗА УЧЕНИКЕ ОМЕТЕНЕ У РАЗВОЈУ

Питање: Који се прописи примењују у раду школе за ученике ометене у развоју?

Одговор: До доношења нових прописа, тренутно важећи правилници примењују се и на школе за образовање ученика са сметњама у развоју, у складу са чланом 153. став 1. Закона о основној школи („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 53/93-др. закон, 48/94-пр. закон, 66/94-УС, 22/02, 62/03-др. закон, 64/03-др. закон, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05-др. закон) и чланом 170. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/0 и 52/11)

Такође, указујемо да се у основним школама за образовање ученика са сметњама у развоју примењују и Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику („Службени гласник РС“, број 63/10), Правилник о ближим условима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, број 76/10), Стручно упутство за остваривање образовања и васпитања у школама за образовање ученика са сметњама у развоју и издвојеним одељењима ових школа, број: 611-00-512/2012-09 од 19. априла 2012. године и Стручно упутство о начину пружања додатне подршке у образовању деце, ученика и одраслих са сметњама у развоју у васпитној групи односно другој школи и породици од стране школе за ученике са сметњама у развоју, број: 401-00-340/2012-09 од 12. јула 2012. године.

Даном ступања на снагу Закона о основама система образовања и васпитања није престала да важи одредба члана 92. став 1. Закона о основној школи, којом је прописано да разредну наставу од I до IV разреда, односно од I до VIII разреда може да обавља наставник – дефектолог, који има најмање одговарајућу вишу школску спрему.

Према томе, Министарство просвете, науке и технолошког развоја по сваком конкретном захтеву основне школе за ученике ометене у развоју поступа у складу са релевантним прописима у области основног образовања и васпитања, а у најбољем интересу ученика. *(Мишљење Министарства просвете, науке и технолошког развоја, број 611-00-1832/2012-07 од 16. октобра 2012)*

УПИС У РЕДОВНУ ШКОЛУ УЧЕНИКА КОЈИ ЈЕ ПОХАЂАО СПЕЦИЈАЛНУ ШКОЛУ

Питање: Да ли редовна основна школа може да упише ученика који је похађао трећи разред специјалне школе? Који страни језик тај ученик треба да учи у редовној школи, имајући у виду да у специјалној школи није изучавао немачки језик, који се учи у редовној школи у коју треба да се упише?

Одговор: На питање да ли редовна основна школа може да упише ученика који је похађао трећи разред специјалне школе одговарамо да за то нема сметњи, с тим што је школа у обавези да за тог ученика донесе индивидуални образовни план сагласно одредби члана 77. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09), којом је, између осталог, прописано да за дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитету и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план. Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања детета и ученика у редован образовно-васпитни рад и његово осамостаљивање у вршњачком колективу.

Што се тиче питања који језик треба да изучава ученик на кога се односи ваше питање, с обзиром да у школи из које је прешао није изучавао немачки језик од првог разреда, који се изучава у вашој школи, обавештавамо вас да школа треба да организује полагање разредног испита из немачког језика за први, други и трећи разред, у складу са чланом 56. Закона о основној школи („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 53/93-др. закон, 48/94-др. закон, 66/94-УС, 22/02, 62/03-др. закон, 64/03-др. закон, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05-др. закон), како би исти ученик наставио школовање и изучавање страног језика од четвртог разреда у школи у којој је уписан. *(Мишљење Министарства просвете и науке, број 610-00-85/2011-07 од 29. априла 2011)*

VODA POBOLJŠAVA REAKCIJE MOZGA

Britanska studija ispitivala je uticaj unosa vode na reakcije mozga putem dva testa - Intra-Extra Dimensional Set Shift i Cambridge Neuropsychological Test Automated Battery, na osnovu kojih se procenjivala žeđ i raspoloženje 34 ispitanika uzrasta 29 godina i starijih. Studija je sprovedena tako što su ispitanici pili vodu posle konzumacije pločice od žitarica ili su samo pojeli pločicu posle čega su rešavali testove. Rezultati studije, objavljeni u stručnom časopisu "Frontiers in Human Neuroscience", pokazali su da su reakcije mozga bile brže kod osoba koje su popile vodu posle konzumacije pločice, posebno ako su prethodno bili žeđni, u odnosu na one koji nisu uneli tečnost. Naime, kod ispitanika koji su popili tri čaše vode brzina reakcije povećala se za 14 odsto. Osobe koje nisu unosile tečnost bili su neraspoloženiji i napeti u odnosu na ispitanike koji su pili vodu. Autori su istakli da studija nije objasnila koji je idealni unos tečnosti, zbog čega su potrebna dalja istraživanja.

NAJPLAĆENIJA IT ZANIMANJA, PLATA 14.000 EVRA MESEČNO

Najplaćenije zanimanje u oblasti IT je pozicija CIO odnosno direktor za informacione tehnologije (Chief Information Officer) koji mesečno može da zaradi između 12.000 i 14.400 evra, pokazuje istraživanje američke firme za regrutaciju IT stručnjaka Mondo. Jedna od profesija koje su doživele značajno povećanje zarade poslednjih godina je IT menadžer za bezbednost (IT Security Manager), čiji mesečni prihodi mogu da dostignu i do 11.000 evra. Neprestana izloženost podataka onlajn dovela je do toga da ovo zanimanje bude ne samo traženo i dobro plaćeno, nego da kompanije čak žele dodatno da plate one koji su izuzetno stručni u ovoj oblasti.

Nešto manju zaradu od oko 10.000 evra mesečno ima Software Architect, i oni su jedni od najplaćenijih IT stručnjaka danas, a takođe, stručnjak za razvoj Android aplikacija (Android Developer) je takođe zanimanje kome u poslednje vreme najviše "skakaće cena" i čija mesečna primanja se kreću od 8.000 do 10.600 evra mesečno. Tableti i pametni telefoni postaju sve dostupniji velikom broju ljudi, a Android vlada na tržištu, zbog čega i plata ovih stručnjaka u stopu prati najplaćenije IT poslove. Međutim, ovo zanimanje izgleda čeka još svetlija budućnost, pa se predviđa da će ovo biti najbrže rastuće IT zanimanje i da će se ponuda poslova za razvoj mobilnih aplikacija do 2020. godine povećati za čak trećinu.

VEŽBANJEM PROTIV NAPETOSTI

Časopis "Journal of Neuroscience" objavio je rezultate novog istraživanja koji pokazuju da fizička aktivnost dovodi do ublažavanja anksioznosti i napetosti. Američki naučnici s Princeton univerziteta su svoje eksperimente sprovedli na miševima podeljenim u dve grupe, zavisno od stepena telesne aktivnosti. Pokazalo se da su životinje koje su bile telesno aktivnije formirale više novih ćelija mozga zaduženih za izlučivanje neurotransmitera po imenu GABA. Poznato je da GABA ima smirujući efekat na mozak, što dovodi do smanjenja anksioznosti. Naučnici dodaju da brojni lekovi za anksioznost svoje delovanje zasnivaju upravo na podsticanju izlučivanja tog neurotransmitera. U novoj studiji je, takođe, potvrđeno i da pozitivan efekat vežbanja na izlučivanje GABA-e traje duže od 24 sata.

LEKARI VEĆI UZOR OD FUDBALERA

Moderna vremena donela su i nove uzore. Na veliko iznenađenje, rezultati ankete sprovedene na britanskoj internet-stranici Mothercare pokazuju da današnja deca imaju veće uzore u lekarima nego u estradnim zvezdama i sportistima. Naime, anketa sprovedena na hiljadu mališana starosti od dve do 12 godina, otkrila je da je ovaj podmladak daleko ambiciozniji. Najveći broj njih rekao je da bi najviše voleli da kada porastu budu lekari i da pomažu ljudima. Oko devet odsto dečaka i devojčica izjasnilo se da bi voleli da budu doktori. Drugo mesto najpoželjnijih profesija zauzeli su fudbaleri, slede učitelji, plesači, policajci, zatim vatrogasci, naučnici, muzičari, glumci, dok su deseto mesto zauzele medicinske sestre. Ali, kada je reč o roditeljima, ispostavilo se da bi najveći broj njih voleo da im dete postane učitelj ili profesor, ili medicinska sestra i lekar. U najpoželjnija zanimanja koje bi roditelji odabrali za svoju decu spadaju i advokati i policajci.

STRES ZBOG MANJKA NOVCA UTIČE NA INTELIGENCIJU

Nedostatak novca i briga o oskudici mogu uticati na umanjenje inteligencije i sporije razmišljanje, pokazuje najnovija studija. Naučnici su studijom obuhvatili kupce u Nju Džersiju i farmere u Indiji koje muče finansijski problemi i zaključili da ljudi koji brinu o novcu misle sporije i to umanjuje njihov IQ. Kako prenosi AP, stres oko finansijske zaokuplja um čime je razmišljanje otežano i usporeno, slično efektima koje ima nedostatak sna, ustanovili su naučnici. Oni dodaju da ovaj problem pogađa oko 100 miliona Amerikanaca koji su u finansijskim teškoćama, navodi AP. Studija je objavljena u najnovijem izdanju lista „Sajens“.

SVI PALI NA PRIJEMNOM ZA FAKULTET

Državni univerzitet u Liberiji saopštio je da su svih 25.000 kandidata za upis na fakultet pali na prijemnom ispitu. "Nijedan od 25.000 kandidata koji su položali test nije osvojio potreban broj poena", rekao je prodekan Univerziteta u Monroviji Ansu Soni. Univerzitet, na kom se obrazuje više od polovine studenata u Liberiji, bio je primoran da ipak primi 1.000 kandidata, iako nijedan od njih nije položio prijemni ispit za školsku godinu koja počinje sledećeg meseca. Predsedavajući parlamentarnog odbora za obrazovanje Bil Tuavej za ovoliki neuspeh budućih akademaca okrivio je lošu nastavu. "Ovo je jasan signal da je kvalitet obrazovanja u Liberiji veoma loš. To pokazuje da naši nastavnici ne predaju dobro", kazao je Tuavej. Liberija se i dalje oporavlja od 14-godišnjeg građanskog rata koji je okončan 2003. godine, a zbog raširenog siromaštva mnogi roditelji svoju decu radije zapošljavaju nego što ih šalju u školu.

HOLANĐANI NAJZADOVOLJNIJI RADNICI NA SVETU

Najzadovoljniji radnici na svetu su Holanđani, a za petama su im Amerikanci. Zanimljivo je da se ni jedni ni drugi ne mogu pohvaliti velikim brojem plaćenih neradnih dana, a ipak su lideri u zadovoljstvu. Čak 80 odsto anketiranih zaposlenih Holanđana je jako zadovoljno, i 73 odsto Amerikanaca, iako velikom broju njih poslodavci čak i ne plaćaju vreme provedeno na godišnjem odmoru, piše američki "Atlantic Magazine". To pokazuje da plaćeni godišnji odmor i regres, koji su u nekim državama poput Holandije obavezni, nisu garancija zadovoljstva zaposlenih. Svojim poslom zadovoljno je tek 57 odsto Italijana, iako imaju 20 plaćenih dana godišnjeg odmora i 11 plaćenih državnih praznika. Najviše plaćenih neradnih dana u Evropskoj uniji imaju Austrijanci - 22 dana godišnjeg odmora i 13 plaćenih državnih praznika. Zbog svega toga broj zadovoljnih Amerikanaca pomalo iznenađuje, tim pre što većina uopšte ne koristi godišnji odmor. Razlog je možda krajnje jednostavan, kako pomalo šaljivo primećuje portal poslovi - ne može ti nedostajati nešto što nikada nisi ni imao.